

گروه بین الملل خبرگزاری تسنیم

در
آستاراخان
چه گذشت؟

مهمترین دستور نشست آستراخان چه بود؟

که به هیچ وجه اجازه ندهد کف دریای خزر با منابع موجود آن میان کشورهای ساحلی تقسیم گردد. به نوشته این روزنامه، پوتین حاضر نیست دریای خزر را به رقبای روسیه واگذار کند. کارشناسان می‌گویند یکی از مهمترین اهداف پوتین در ارتباط با دریای خزر، جلوگیری از احداث خط لوله ترانس‌خزر است که می‌تواند منابع نفت و گاز آسیای میانه را به جمهوری آذربایجان و از آنجا به اروپا برساند. روس‌ها تاکنون بارها به آذربایجان و ترکمنستان درباره احداث این خط لوله هشدار داده‌اند.

خاویاری در خزر که از چهار پیش‌امال می‌شود، نتایج چندانی به بار نیاورده است. به همین دلیل یکی از برنامه‌های رهبران کشورهای حاشیه خزر رهاسازی نوزاد ماهیان خاویاری در دریای خزر است. اما رهاسازی نوزاد ماهیان خاویاری یک برنامه جنبی در نشست سران کشورهای دریای خزر است. مهمترین موضوع، همانند اجلاس‌های پیشین، رژیم حقوقی دریای خزر و موضوع تقسیم کف آن است. روزنامه روسی «نیزاویسمایا گازنا» نوشته است، هدف اصلی پوتین در اجلاس آستراخان آن است

صید بی‌رویه، آلودگی آب دریا ورود انواع فاضلاب‌ها و آلاینده به این بزرگترین دریاچه بسته جهان، مهمترین عواملی هستند که زیست طبیعی ماهیان خاویاری خزر را تهدید می‌کنند. انقراض گونه‌های ماهیان خاویاری در دریای خزر روندی نگران‌کننده پیدا کرده، به طوری که در ۲۰ سال گذشته، تولید خاویار در خزر ۲۰ برابر کاهش یافته است. منابع روسی می‌گویند جمعیت ماهیان خاویاری خزر از ۲۰۰ میلیون قطعه در سال ۱۹۶۰ به ۱۲ میلیون قطعه در حال حاضر رسیده است. ممنوعیت صید تجاری ماهی

آذربایجان (باکو - آبان ۱۳۸۹) برگزار شده است. **مسئله اصلی اجلاس آستراخان** خبرگزاری آلمان در گزارشی درباره چهارمین اجلاس رهبران کشورهای حاشیه دریای خزر نوشته است، کشورهای حاشیه خزر سال‌هاست که در مورد تقسیم این بزرگترین دریاچه جهان که از منابع نفت و گاز و خاویار گرانبها غنی است، با یکدیگر در مناقشه‌اند. دریای خزر تا چند سال پیش، ۸۰ درصد خاویار جهان را تامین می‌کرد. اما چندین سال است که ماهیان خاویاری خزر در معرض خطر نابودی قرار گرفته‌اند. قاچاق و

شبکه تلویزیونی راشاتودی از جمله برنامه‌های حسن روحانی در این سفر دو روزه بود. چهارمین اجلاس رهبران کشورهای حاشیه دریای خزر برای نخستین بار در روسیه برگزار شد. علاوه بر ایران، روسای جمهوری آذربایجان، روسیه، قزاقستان و ترکمنستان در این اجلاس شرکت کردند. نشست سران خزر هر چهار سال یکبار در یکی از کشورهای ساحلی برگزار می‌شود. سه اجلاس پیشین به ترتیب در ترکمنستان (عشق آباد - اردیبهشت ۱۳۸۱)، ایران (تهران - مهرماه ۱۳۸۶) و جمهوری

حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران، به آستراخان روسیه رفت تا در چهارمین اجلاس رهبران کشورهای حاشیه دریای خزر شرکت کند. مسائلی مانند رژیم حقوقی خزر، منابع خاویار و اکوسیستم این دریاچه مباحث این اجلاس بود. این اجلاس در شهر بندری آستراخان، واقع در شمال خزر و در دلتای رودخانه ولگا برگزار می‌شود. سخنرانی در اجلاس سران کشورهای حاشیه دریای خزر و امضای اسناد، دیدار با رئیس‌جمهور روسیه، شرکت در مراسم نمادین رهاسازی نوزاد ماهیان خاویاری در ساحل رود ولگا و مصاحبه با

حفظ امنیت در دریای خزر...

خزر اتفاق نظر دارند که تا تکمیل رژیم حقوقی این دریا راه زیادی باقی است. اختلاف دیدگاه بر سر تعیین مرز آبی بویژه در بخش جنوبی خزر بین ایران، آذربایجان و ترکمنستان یکی از بزرگترین موانع تبیین رژیم حقوقی کامل و پنج جانبه شده است. روسای جمهوری های ایران، روسیه، قزاقستان، ترکمنستان و آذربایجان در پایان نشست سران کشورهای ساحلی خزر بیا زمینه مشترک همکاری کشورهای ساحلی خزر را امضا کردند. اما مهم ترین موضوع یعنی تقسیم دریا و تعیین مرزهای آبی آن را لاینحل گذاشتند و به نشست آتی سران در سال ۲۰۱۵ در قزاقستان موکول کردند.

ثبات دریای خزر را تامین کند و همچون ایران به شدت مخالف حضور نیروهای خارجی و بیگانه در خزر است. بنا به گفته برخی صاحب نظران روس، در گفته های مسئولین ایرانی و روسیه اولویت موضوع نشست آستراخان «رژیم حقوقی دریای خزر» نبوده است. اما یوری اوشاکوف دستیار رئیس جمهوری روسیه اعلام کرد که کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در نشست آتی سران که در سال ۲۰۱۵ در قزاقستان برگزار خواهد شد، بعید نخواهد بود. در ظرف دو دهه گذشته تاکنون ۳۸ نشست گروه کاری خزر در سطح معاونان وزیران امور خارجه برگزار شده است. بیشتر کارشناسان امور

به پرورش و توسعه ذخایر این ماهیان اقدام کنند. **حفظ امنیت در دریای خزر مهم تر از تعیین رژیم حقوقی** برخی از ناظران روس از نزدیکی مواضع و دیدگاه های روسیه و ایران در امور خزر صحبت می کنند. سیاست دولت روسیه در قبال دریای خزر تحت تاثیر شرایط منطقه ای و بین المللی جدید قرار گرفته است. روسیه بجای تعیین رژیم حقوقی دریای خزر و تقسیم کامل این دریا بین کشورهای ساحلی، تامین امنیت دریا و حفظ ثبات آن را مطرح می کند. اولویت برای روسیه نه تعیین رژیم حقوقی دریا بلکه تامین امنیت خزر است. روسیه در نظر دارد خود امنیت و

همکاری در خزر است اما تا آن زمان معاهدات موجود، مبنای همکاری خواهد بود. روحانی گفت تضمین صلح، ثبات و امنیت در خزر در گرو اصول بنیادینی چون «پرهیز از ورود به رقابت های تسلیحاتی»، «خودداری از کاربرد نیروهای مسلح» و «ممنوعیت حضور نیروهای نظامی بیگانه» خواهد بود. در اجلاس آستراخان توافق نامه هایی نیز در زمینه «پیش گیری و واکنش به شرایط اضطراری در دریای خزر» و «حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر» امضا شد. بر اساس این توافق نامه ها کشورهای ساحلی دریای خزر موظف خواهند بود

حسن روحانی با الهام علی اف، رئیس جمهور آذربایجان نیز ملاقات کرد. **ورود نیروهای نظامی بیگانه به خزر ممنوع شود** روحانی در سخنرانی خود مسئله «امنیت و همکاری های جمعی در برقراری آرامش و ثبات در منطقه دریای خزر» را یادآور شد و گفت: «اجازه ندهیم دریا و سواحل آن که اهمیت ویژه ای برای کشورهای ساحلی دارد، محل ترکتازی افراط گری و تروریسم، مواد مخدر و جنایات سازمان یافته شود.» رئیس جمهور ایران تاکید کرد که تدوین کنوانسیون رژیم حقوقی اقدامی کلیدی برای

انتخاب شهر بندری آستراخان به دلیل قدمت تاریخی و ارتباط نزدیک آن با دیگر کشورهای ساحلی بسیار سنجیده بود. روحانی، رئیس جمهور ایران در بدو ورود در جمع ایرانیان مقیم آستراخان حاضر شد. وی سپس در مراسم رها سازی نوزادان ماهیان خاویاری شرکت کرد و با پوتین ملاقات کرد. گفتنی است برای نخستین بار روسای جمهور شرکت کننده در اجلاس به عنوان اقدامی نمادین برای حفظ منابع این دریا تعدادی بچه ماهی خاویار پرورش یافته در مرکز ویژه پرورش ماهی آستراخان به دریا انداختند. در حاشیه نشست،